

1. Projekto pavadinimas

Vaikų linijos kampanija „Be Patyčių“

2. Informacija apie tai, kokiai paskelbtai konkurso temai skirtas projektas.

Nusikaltimų ir kitų teisės pažeidimų prevencijos projektų (programų) konkursas „Elektroniniai nusikaltimai ir patyčios internetu“.

3. Projekto rengėjo (rengėjų) pavadinimas, adresas, telefonai, el. pašto adresas, banko sąskaita.

VšĮ „Vaikų linija“, Algirdo g. 31, Vilnius.

Tel. 8 5 261 7295; Mob. 8 601 93 283; el.p. vilnius@vaikulinija.lt.

A/s. LT057300010096612742, Swedbank AB bankas

4. Informacija apie projektą:

4.1. Esamos situacijos (problemos) analizė:

Kompiuteris, internetas, mobilieji telefonai ir kitos informacinės technologijos tapo neatsiejama mūsų gyvenimo dalimi. Virtuali erdvė suteikia mums daug naujų galimybių – lengvą ir greitą informacijos paiešką ir perdavimą, naujų pažinčių užmezgimą, senų draugystės ryšių palaikymą neatsižvelgiant į tai, kur gyvena draugai. Be to, virtualioje erdvėje yra nemažai galimybių pramogauti, žaisti. Visa tai pritraukia tiek suaugusiuosius, tiek vaikus. Interneto vartotojų skaičius Lietuvoje labai greitai auga. Pastarųjų tyrimų duomenimis, Lietuvoje internetu naudojasi 64 proc. 16–74 metų amžiaus šalies gyventojų (Lietuvos statistikos departamentas, 2011). Europos šalyse atlikto tyrimo (S. Livingstone ir kt., 2011) rezultatai rodo, kad vidutinis pradedančiųjų naudotis internetu amžius yra devyneri metai, t. y. internete pradeda naršyti jau pradinių klasių moksleiviai. 57 proc. Lietuvos vaikų turi kompiuterį ir internetą savo kambaryje (miegamajame), 44 proc. prisijungia mobiliuoju telefonu ar kitomis nešiojamomis priemonėmis. Tai rodo, kad suaugusiesiems darosi sunku kontroliuoti naudojimąsi internetu. Trečdalis apklausoje dalyvavusių 9–10 metų amžiaus internetu besinaudojančių vaikų tai daro kasdien. Pasiekus 15–16 m. amžių, skaičius kyla iki 80 procentų. Vaikai yra atviri naujovėms, greitai įgunda naudotis naujomis technologijomis. Kartais savo žiniomis ir gebėjimais jie pranoksta net suaugusiuosius. Bendraudami ar naršydami virtualioje erdvėje, vaikai gali gauti nemažai naudingos informacijos. Tačiau, deja, greta svarbių dalykų internete galima aptikti ir žalingų dalykų, susidurti su įvairiomis grėsmėmis: seksualiniu viliojimu, duomenų išviliojimu ir neteisėtu jų naudojimu ir kt. Elektroninės patyčios – vienas galimų virtualių pavojų.

Tyrimo, atlikto 25 Europos šalyse, rezultatai rodo, kad Lietuvoje patyrusių patyčias internete mokinių procentas yra mažesnis už bendrą šalių vidurkį ir siekia 5 proc. (1 pav.), tačiau patyčių, vykstančių elektroniniame ir realiame gyvenime, paplitimo rodiklis mūsų šalyje yra gana aukštas, palyginti su kitų šalių rezultatais, – net 19 procentų. O tai gali rodyti, kad tarp vaikų yra paplitusios įvairių formų patyčios. Dažnai skirtingos patyčių formos susijusios tarpusavyje, t. y. realaus gyvenimo veiksmai persikelia į virtualų pasaulį ir, atvirkščiai, – užtenka vieno negražaus komentaro elektroninėje erdvėje ir patyčios gali tęstis mokykloje, kieme ar kitose vietose. Kartu su didėjančiu informacinių technologijų naudojimu, gali augti ir elektroninių patyčių paplitimas. Elektroninių patyčių padariniai dažnai būna sunkesni nei vykstančių realiame gyvenime, nes virtualios patyčios greitai plinta, jų plitimas sunkiai kontroliuojamas, būtent dėl to elektroninių patyčių prevencijos klausimas darosi vis aktualesnis tiek Lietuvoje, tiek kitose Europos šalyse.

Vaikų linija – nemokamos telefonu ir internetu pagalbos tarnyba vaikams ir paaugliams – nuo 2004 m. aktyviai dalyvauja patyčių prevencijos srityje, įgyvendindama kampaniją „BE PATYČIŲ“. Vaikų linija įvairiais būdais siekia atkreipti visuomenės dėmesį į patyčių problemą, platina metodinę ir informacinę medžiagą patyčių ir jų prevencijos tema, skatina šia tema domėtis įvairias visuomenės grupes. „BE PATYČIŲ“ kampanijos veiklos yra

nukreiptos į tinkamų nuostatų formavimą, taip pat efektyvių patyčių prevencijos metodų sklaidą (daugiau informacijos galima rasti svetainėje www.bepatyciu.lt).

„Veiksmo savaitė BE PATYČIŲ 2014“ vyko kovo 24-30 dienomis, kurioje dalyvavo 1137 ugdymo ir globos įstaigos, nevyriausybinės organizacijos iš 60 Lietuvos savivaldybių. Palaikymą iniciatyvai išreiškė šalies Prezidentė Dalia Grybauskaitė bei žinomi žmonės (Nomedą Marčėnaitė, prof. Dainius Pūras, prof. Justinas Žilinskas, prof. Leonidas Donskis, Tomas Bagdanskis, Ignas Staškevičius, Beata Nicholson, Arnoldas Lukošius ir kt.).

Visos veiksmo savaitės metu, „Vaikų linija“ didžiausią dėmesį skyrė elektroninėms patyčioms, su kuriomis susiduria vis daugiau vaikų ir paauglių – 2013 m. kreipimusi dėl patiriamų patyčių elektroninėje erdvėje užfiksuota net 7 kartus daugiau nei 2012 m.

4.2. Tikslas

Pagrindiniai kampanijos „Be patyčių“ tikslai:

- vykdyti švietėjišką veiklą, nukreiptą į mokyklų darbuotojus, mokinius bei jų tėvus;
- informuoti visuomenę apie iniciatyvas Lietuvoje ir užsienyje, kurių pagalba galima efektyviai spręsti patyčių problemą;
- kartu su partneriais keisti visuomenėje paplitusias patyčioms palankias nuostatas ir formuoti nuostatas nepalankias patyčioms.

4.3. Uždaviniai:

Pagrindiniai kampanijos „Be patyčių“ uždaviniai:

- Švietėjiškų renginių organizavimas – konferencijų, mokymų, seminarų vaikams, tėvams, mokyklų darbuotojams organizavimas bei vedimas.
- Metodinės medžiagos rengimas bei platinimas. Yra išleista ir nemokamai platinama knygos apie patyčių prevenciją, edukaciniai filmukai, lankstinukai bei plakatai, kuriais siekiama atkreipti dėmesį į patyčių problemą.
- Bendradarbiavimas su žiniasklaida, komentuojant su patyčiomis bei patyčių prevencija susijusius klausimus bei rengiant pranešimus spaudai.
- Tyrimų apie patyčias vykdymas, stebėjimas bei jų rezultatų sklaida.
- Bendradarbiavimas su kitomis organizacijomis, besirūpinančiomis smurto ir patyčių prevencija, atsakingų valstybės institucijų skatinimas įsitraukti į patyčių problemos sprendimą.
- Bendradarbiavimas su kitų šalių iniciatyvomis prieš patyčias.

4.4. Priemonės

2014 m. „Vaikų linija“ penktą kartą įgyvendino iniciatyvą „Veiksmo savaitė BE PATYČIŲ“, kurios metu buvo atkreiptas dėmesys į elektroninių patyčių klausimą, bei įgyvendino šias veiklas:

1. **Socialinės reklamos „Neprižiūrima virtuali erdvė – ginklas vaiko rankose“ sukūrimas** - atkreiptas dėmesys į suaugusiųjų vaidmenį, pastebint ir reaguojant į patyčias tarp vaikų.

Reklamos agentūra „Not Perfect“, trečius metus savo kūrybiniais darbais palaikanti „Vaikų liniją“, nusprendė prisidėti prie kampanijos „BE PATYČIŲ“ ir savo lėšomis sukūrė drąsą socialinę reklamą „Neprižiūrima virtuali erdvė – ginklas vaiko rankose“. Ja suaugusieji žiūrovai skatinami susimąstyti apie virtualiame pasaulyje tykančius pavojus ir pasidomėti, ką su telefonu ar kompiuteriu veikia jų vaikai.

Ši socialinė reklama 2 mėnesius buvo rodyta per LRT televiziją, taip pat kino teatruose „Pasaka“, „Skalvija“ ir „Multikino“, prieš suaugusiems skirtų filmų seansus.

Socialinė reklama tarptautinio reklamos festivalio „Golden Hammer“ televizijos socialinės reklamos kategorijoje buvo pripažinta geriausia.

Nuoroda į socialinę reklamą:

<https://www.youtube.com/watch?v=9CccXEutlfc>

2. Mokymai jaunuoliams apie elektronines patyčias.

Elektroninių patyčių tema tampa vis aktualesnė įvairaus amžiaus vaikams bei paaugliams, tad, norėdami juos dar labiau padrašinti kreiptis pagalbos, pakviesti diskutuoti apie galimus elektroninių patyčių sprendimo būdus bei galimybes apsisaugoti nuo jų, „Vaikų linija“ 2014 m. vasario – gegužės mėn. vyresniųjų klasių moksleiviams bei jaunimo organizacijų atstovams organizavo nemokamus seminarus 10-tyje Lietuvos miestų (Vilniuje, Panevėžyje, Utenoje, Šiauliuose, Telšiuose, Marijampolėje, Alytuje, Kaune, Klaipėdoje bei Tauragėje).

Mokymų tikslai: Supažindinti seminaro dalyvius su elektroninių patyčių formomis, būdais bei vietomis, skatinti prisidėti prie elektroninių patyčių prevencijos švietimo įstaigose, mokyti reaguoti į pastebimas elektronines patyčias bei teikti paramą nuo patyčių nukentėjusiems bendraamžiams.

Mokymų turinys: Elektroninės patyčios: apibrėžimas, formos, vietos bei paplitimas; Atsakomybės ribos: kas už ką atsakingas elektroninėje erdvėje; Elektroninės patyčios ir mokykla: jaunų žmonių vaidmuo patyčių prevencijoje; Kaip jauni žmonės gali padėti vienas kitam elektroninių patyčių atveju.

Seminarams buvo sukurta mokymų medžiaga. Mokymuose dalyvavo 215 įvairių jaunimo organizacijų atstovų, Lietuvos moksleivių sąjungos, Lietuvos mokinių parlamento atstovai, aktyvūs vyresniųjų klasių mokiniai.

Nuorodą į mokymų kvietimą (<http://www.vaikulinija.lt/naudinga-informacija/musunaujienos/2014/03/20/elektronims-patycioms-sustabdyti-edukac-programos/#sidebar>)

3. Konferencija „Virtualios erdvės iššūkiai patyčių prevencijai“

2014 m. spalio 22 d. „Vaikų linija“ surengė konferenciją „Virtualios erdvės iššūkiai patyčių prevencijai“, kurios metu 200-ams dalyvių (švietimo įstaigų darbuotojams – mokytojams, socialiniams pedagogams, psichologams ir pan., nevyriausybinių organizacijų atstovams ir pan) buvo pristatyta dabartinė patyčių reiškinio situacija Lietuvoje, pasidalinta patirtimi ir aptarti nauji iššūkiai.

Daugiau apie konferenciją:

<http://www.vaikulinija.lt/projektai-ir-iniciatyvos/visuomenes-samoningumo-didinimas-patyci-ir-savizudybiu-problemoms/-konferencija-virtualios-erdvs-issukiai-patyci-prvencijai/?preview=1&draft=1&language=lt#sidebar>

4. Metodinės medžiagos parengimas

- a) Sukurtas edukacinis filmukas „Elektroninėje erdvėje bendrauk saugiai!“ – apie grėsmes virtualioje erdvėje.

- b) Išleista knyga „Elektroninės patyčios ir jų prevencija“ (autoriai – M. Mažionienė, R.Povilaitis, I.Suchodolska, 2012), kurioje supažindinama su elektroniniu patyčių reiškiniu, bei suteikiamos rekomendacijos tėvams ir mokyklos darbuotojams.

Nuoroda:

http://www.bepatyciu.lt/media/files/downloadable/elektronines_patycios_perziurai_galutinis_FcYPqOY.pdf

- c) Taip pat sukurti plakatai apie elektronines patyčias („Patyčios internete skaudina“, 2014. Skirtas vaikams):

http://www.bepatyciu.lt/static/cms_page_media/192/a3%20plakatas%20vaiku.pdf

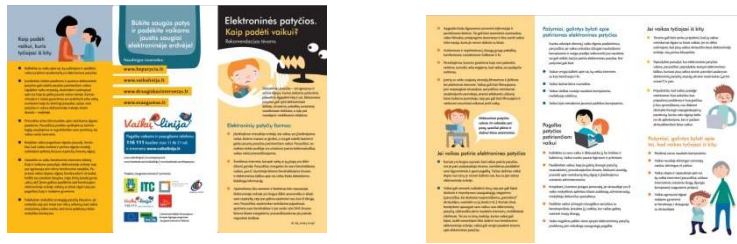
- d) Bei išleisti lankstinukai apie elektronines patyčias, skirti :

Vaikams (Elektroninės patyčios. Tu gali jas sustabdyti!“, 2013. Skirtas vaikams):

http://www.old.bepatyciu.lt/static/cms_page_media/192/Lankstukas%20vaiku.pdf

tėvams („Elektroninės patyčios. Kaip padėti vaikui?“, 2013. Skirtas tėvams):

http://www.old.bepatyciu.lt/static/cms_page_media/192/Lankstinukas%20tevams.pdf

ir švietimo įstaigų darbuotojams („Elektroninės patyčios. Švietimo įstaigų darbuotojų vaidmuo“, 2013. Skirtas švietimo įstaigų darbuotojams):

http://www.old.bepatyciu.lt/static/cms_page_media/192/Lankstukas%20vaiku.pdf

4.5. Vykdomo trukmė, tęstinumas

Kampanija „BE PATYČIŲ“ - tai nuo 2004 m. „Vaikų linijos“ inicijuota kampanija, vykstanti kiekvienais metais. 2014 m. jau penkta kartą veiksmo savaitė „Be patyčių“ vyko kovo 24- 30 d.

4.6. Vykdytojai

VšĮ „Vaikų linija“.

4.7. Dalyviai (tikslinė grupė)

Tikslinė grupė - vaikai ir jaunimas ,tėvai, švietimo įstaigų darbuotojai.

4.8. Vykdomo vieta

Veiksmo savaitė „Be patyčių“ vyko visoje Lietuvoje, mokymai apie elektronines patyčias vyko 10 Lietuvos miestų (Vilniuje, Panevėžyje, Utenoje, Šiauliuose, Telšiuose, Marijampolėje, Alytuje, Kaune, Klaipėdoje bei Tauragėje), socialinė reklama, bei metodinė medžiaga (knyga, lankstinukai) – pasiekiami ir internete.

4.9. Partneriai, rėmėjai

Aukščiau paminėtų veiklų pagrindiniai partneriai ir rėmėjai:

Reklamos agentūra Not Perfect, viešoji įstaiga „PVZ LT“, LRT (Lietuvos radijas ir televizija), Nyderlandų karalystės ambasada, Europos komisijos programa „Saugėnis internetas“ , Europos Ekonominės Erdvės finansinio mechanizmo NVO programos Lietuvoje.

4.10. Sąmata

Preliminari veiklų sąmata

Veikla	Kaina (eurais)
Socialinės reklamos „Neprižiūrima virtuali erdvė – ginklas vaiko rankose“ sukūrimo (filmavimo, montavimo ir kt.) darbai	20 000
Socialinės reklamos transliacija „Neprižiūrima virtuali erdvė – ginklas vaiko rankose“ per LRT bei kinoteatruose	103 000
Mokymai vaikams ir jaunimui apie elektronines patyčias (mokymų medžiagos parengimas, mokymų vedimas, koordinavimo darbai)	5 800
Edukacinio filmuko „„Elektroninėje erdvėje bendrauk saugiai!“ sukūrimo (filmavimo, montavimo ir kt.) darbai	2 900
Metodinės medžiagos apie elektronines patyčias sukūrimas ir leidyba (knygutė ir lankstinukai, plakatas)	6 000
Konferencijos „Virtualios erdvės iššūkiai patyčių prevencijai“ organizavimas	2 600

Viso: 140 300 Eur. Didžioji paramos dalis suteikta partnerių ir rėmėjų paslaugomis

4.11. Rezultatai

Pasiekta auditorija

Mokymai apie elektronines patyčias– dalyvavo 215 įvairių jaunimo organizacijų atstovų, Lietuvos moksleivių sąjungos, Lietuvos mokinių parlamento atstovai, aktyvūs vyresniųjų klasių mokiniai.

Konferencija „Virtualios erdvės iššūkiai patyčių prevencijai“ - 200 dalyvių (švietimo įstaigų darbuotojams – mokytojams, socialiniams pedagogams, psichologams ir pan., nevyriausybinių organizacijų atstovams ir pan.

UAB „Mediaskopas“ atliktos „Vaikų linijos“ komunikacijos žiniasklaidoje analizės duomenimis projekto „Saugesnis internetas“ (temos: grėsmės internete, elektroninės patyčios ir kt.) pasiekta auditorija – 15, 4 mln. (2014 m. sausis – gruodis).

5. Projekto atitiktis kriterijams, kurie nustatyti Nusikaltimų ir kitų teisės pažeidimų prevencijos projektų (programų) konkurso nuostatų 24 punkte.

„Vaikų linijos“ iniciatyva skirta

Kampanija „Be Patyčių“ - tai 2004 m. „Vaikų linijos“ inicijuota kampanija (ankstesnis pavadinimas „Nustok tyčiotis“), kurios pagrindinis tikslas – smurto ir patyčių prevencija. Šia kampanija siekiame kurti saugesnę aplinką ne tik ugdymo įstaigose, bet ir suaugusių žmonių gyvenime, norime atkreipti dėmesį į šios problemos svarbą bei šviesti visuomenę.

Kampanijos „Be Patyčių“ dalis yra Veiksma savaitė „Be patyčių“, kurioje gali dalyvauti bet kuri organizacija, švietimo įstaiga ar įmonė, palaikanti gyvenimo be patyčių idėją. Prisidėti galima tiek organizuojant seminarus, konkursus ar kitas veiklas, skirtas patyčių prevencijai, tiek finansiškai, paslaugomis/prekėmis ar morališkai palaikant iniciatyvą.

Vaikų linijos vadovas

Robertas Povilaitis